

سرباز خدا روی خط نوجوانی

نسل کنونی برای دریافت اطلاعات درست پاسخ داد.

کمی هم درباره آثاری که در موضوع امثال و حکم نوشته‌اید توضیح دهید

عصاره ادبیات شفاهی و کتبی و چکیده نظم و نثر فارسی در امثال و حکم فارسی است. این گنج عظیم هنوز آن طور که باید و شاید شناخته نشده است و از ظرفیت این ذخیره ملی، در امر تربیت و تبلیغ به طور شایسته استفاده نشده است. من تلاش کرده‌ام که به سهم خود، این ثروت ادبی را به حوزه تعلیم و تربیت و تبلیغ نزدیک‌تر کنم.

تفاوت کار شما با کارهای موجود؟

تدوین‌هایی که تاکنون عرضه شده بیش‌تر به شکل القایی است نه موضوعی. در تدوین القایی، با گشودن یک فصل، ده‌ها مثل و حکمت مورد نیاز در اختیار خواننده قرار می‌گیرد. مثل «دیگ به دیگ می‌گوید رویت سیاه» و مثل «سیر را باش که طعنه به پیاز می‌زند» هر دو درباره عیب‌جویی هستند ولی یکی در بخش سین می‌آید یکی در بخش دال. در کتاب «حکمت‌نامه پارسیان» بنده همه این موارد را یک‌جا آورده‌ام. پستوانه دینی این مثل‌ها را هم ذکر کرده‌ام تا خوانندگان استفاده بیشتری ببرند.

الان چه کارهایی را در دست تهیه دارید؟

بعد از چاپ «حکمت‌نامه پارسیان» در حال تدوین «فرهنگ موضوعی امثال و حکم فارسی» هستم و در کنار آن، یک دوره خدانشناسی برای کودکان نیز آماده کرده‌ام که در حال تصویرسازی است و با نام «به من بگو خدا کیست؟» ان‌شاءالله منتشر خواهد شد. «یک روز در غدیر خم» نیز در حال تصویرسازی است.

به خاطر شرکت در این مصاحبه سپاسگزاریم

من هم از جنابعالی و همکارانتان که با علاقه در این مجموعه مشغول فعالیت هستید تشکر می‌کنم. به‌ویژه از مدیر مسئول و حضرت آیت‌الله مصباح که بانی این همه خیرات بوده‌اند، سپاسگزارم.

غلامرضا حیدری ابهری متولد ۱۳۴۸ روحانی خوش‌ذوقی است که به‌طور جدی وارد ادبیات کودک و نوجوان شده است و سعی می‌کند برخی کاستی‌های دینی و محتوایی موجود در این عرصه را شناسایی و رفع کند. وی افزون بر فعالیت‌های مستمر در مراکز پژوهشی و علمی مرتبط با حوزه کودک و نوجوان، موفق به انتشار مجموعه‌های ارزشمندی در این زمینه نیز شده‌است. فرصت کوتاهی دست داد تا با یک گفت‌وگوی دوستانه در خدمت ایشان باشیم.

تفاوت نسل شما با نسل کنونی؟

ما گاهی گزارش‌هایی از گذشته می‌دهیم که واقعیت ندارد و بعد همان حرف بی‌واقعیت را با امروز تطبیق می‌کنیم و دلسرد می‌شویم. مثلاً می‌گوییم مردم در دوران دفاع مقدس چنین و چنان بودند. بله عموم مردم همراهی خوبی داشتند ولی باید توجه کنیم که در همان زمان بود که بر دیوار شهرها نوشتیم: «اگر پشت جبهه هستیم، پشت به جبهه نباشیم». حتی حضرت امام از گروهی که فرزندان خود را از رفتن به جبهه منع کردند، در یکی از پیام‌های خود انتقاد کرده‌اند. ما گذشته را به‌طور غیرواقعی ترسیم می‌کنیم و بعد می‌گوییم نسل حاضر با آن وضعیت فاصله دارد. به نظر من اگر اتفاقی مانند حمله صدام بیفتد، این نسل نیز با همان قدرت به صحنه خواهد آمد. البته باید آسیب‌ها را بشناسیم ولی از سیاه‌نمایی و بزرگ‌نمایی مسائل بپرهیزیم.

یک ویژگی ممتاز نسل جوان کشور را برامان بگویید

جست‌وجوگری و کنجکاوی. او می‌خواهد بداند. او می‌خواهد بداند که چرا انقلاب اسلامی اتفاق افتاد؟ چرا جنگ شروع شد؟ چرا ادامه پیدا کرد؟ معنی سؤال کردن او اعتراض نیست. معنی‌اش این است که چرا اطلاع‌رسانی نکرده‌اند. باید به عطش

چرا در حوزه‌های علمیه آن‌طور که لازم بوده برای کودکان و نوجوانان سرمایه‌گذاری نشده است؟

حوزه‌های علمیه و به‌ویژه حوزه علمیه قم با توجه به امکاناتش توجه خوبی به این گروه سنی داشته است اما چون ضرورت توجه به این گروه سنی برای بسیاری از متولیان امر جا نیفتاده، همراهی خوبی دیده نمی‌شود. گرچه اگر از مراکز رسمی صرف‌نظر کنیم، بدنه جوان حوزه، به این امر اهتمام فراوانی داشته است.

یک موضوع دیگر؛ شما با کسانی که جوانان را به دین‌گریزی متهم می‌کنند، موافقت می‌کنید؟

من سال‌ها است که با جوانان به‌ویژه جوانان دانشجو ارتباط دارم. بارها با آنان به مسافرت رفته‌ام، ماه‌ها با آنان زندگی کرده‌ام و صدها ساعت با آنها حرف زده‌ام و درد و دل‌های‌شان را شنیده‌ام. قاطعانه می‌گویم که علی‌رغم برخی آسیب‌ها، نسل جوان در کشور ما نسل علاقه‌مند به دین است. جاذبه‌های معارف اهل‌بیت همه دل‌ها را به‌ویژه قلب پاک جوانان را تسخیر کرده است. البته گله‌مندی‌هایی هم از مبلغان دینی یا کسانی که خود را حامی دین معرفی می‌کنند، دارند که به آن هم باید توجه کرد.

چرا کودک و نوجوان؟

تأثیرپذیری کودکان و نوجوانان به مراتب بیش از دیگر گروه‌های سنی است. نباید فرزندانمان را رها کنیم و بعد وقتی از اندیشه‌های انحرافی تأثیر پذیرفتند، تازه به فکر آموزش بقیتم.

باید افراد را به تدریج با معارف اسلامی آشنا سازیم. انگیزه بنده در تألیف کتاب «زندگی نامه نهج‌البلاغه» هم همین بود که زمینه آشنایی با نهج‌البلاغه، به تأخیر نیفتد.

و درباره کارهایی که انجام شده است...؟

تلاش‌های فراوانی در این زمینه انجام پذیرفته که بسیار قابل تقدیر است. در تهران، قم، مشهد و در بسیاری از جاهای دیگر گروه‌هایی از فرهنگیان و نویسندگان حوزه و دانشگاهی به تلاش مشغول‌اند اما نیازهای گروه سنی کودک و نوجوان از یک‌سو و گستردگی معارف اسلامی از سوی دیگر، ضرورت اهتمام بیش‌تر به این حوزه را تأکید می‌کند.

برخی از این آثار از پستوانه دینی خوبی برخوردار نیستند. برخی دیگر با ذهن و ظرفیت کودکان و نوجوانان تناسب ندارند و از نیازهای آنان بسیار دورند. مشکل دیگر، ادبیات و شکل ارائه مطالب است. کار خوب در زمینه آثار دینی مرتبط با کودکان و نوجوانان باید چهار ویژگی داشته باشد:

۱. عمق و استواری
۲. تناسب با ظرفیت فکری و روحی کودکان و نوجوانان
۳. پاسخ دهنده به نیازهای آنان
۴. برخوردار بودن از ادبیات و قالب جذاب

مهم‌ترین کاستی آثار دینی ویژه کودکان و نوجوانان؟

بخش زیادی از این آثار بازنویسی داستان‌های معصومین است و از دیگر زمینه‌های معارف دینی غفلت شده است. شما الان درباره سیره اهل‌بیت می‌بینید که کار کم شده است. من اهمیت حکایت و قصه را نفی نمی‌کنم، اما نباید همه توان را در این زمینه صرف کرد. باید فضاهای جدید را کشف کرد.